

XV. ROČNÍK FESTIVALU A. JURKOVIČOVEJ

DIVADLO ZAČÍNA - NA RADNICI

K povelkonočnej, príjemne jarnej atmosfére v našom meste prispeje XV. Festival A. Jurkovičovej. V tomto roku jubilejná divadelná prehliadka po roku do nášho mesta opäť privedie divadelných nadšencov z rôznych kútov našej vlasti i spoza jej hraníc.

Ako primátora Nového Mesta nad Váhom, navyše, s tradičnou záštitou nad týmto podujatím, ma zvlášť teší, že naše mesto s bohatou, vyše 140 – ročnou divadelnou históriou, navštívia nasledovníci našej významnej novomestskej rodáčky Aničky Jurkovičovej (mnohí z ochotníkov smerujúc si to do novomestského stánku kultúry možno pôjdu aj okolo jej rodného domu na Komenského ul).

Jan Werich kedysi povedal, že divadlo začína už na vrátnici. Dovolím si slová tohto známeho českého herca trochu poopraviť, aktualizovať na naše pomery. Divadlo, mám na mysli Festival A. Jurkovičovej, začína dávno pred zaznením oficiálnej otváraciej festivalovej znelky nie na vrátnici, ale na - novomestskej radnici. Už pätnásty rok schválením istej finančnej čiastky v rozpočte

mesta pre divadelnú prehliadku poslancami MsZ vytvára Mesto Nové Mesto nad Váhom podmienky pre konanie celoslovenskej divadelnej prehliadky. Bez jej podpory zo strany samosprávy by sa festival nemohol konať, určite nie v časovom horizonte dlhých 15 rokov. V ostatnom období, v dobe finančných suchôt všeobecne pre všetky samosprávy, je to určite záslužný počín.

Mesto i ja ako jeho primátor si uvedomujeme význam kultúry pre všestranný rozvoj osobnosti človeka, občanov mesta, ich estetického cítenia a zmyslu pre krásu. To všetko o pár dní prinesie jubilejný XV. ročník a jeho sprievodné akcie vrátane odovzdania Kvetu Tálie tentoraz herečke p. Eve Rysovej.

Dúfam, že v divadelnom maratone, ktorý odštartuje 15. apríla, si jeho mimomestský účastníci i návštevníci nájdu čas na prehliadku nášho mesta a po skončení festivalu budú z neho odchádzať spokojní s predsavzatím, že do Nového Mesta nad Váhom sa určite ešte vrátia.

Ing. Jozef Trstenský
primátor mesta

JUBILEJNÝ FESTIVAL SO ZNAČKOU KVALITY

Rok za rokom plynie, ani sme sa nenazdali a Festival A. Jurkovičovej má narodeniny – 15 rokov! Človek v tomto veku dostáva občiansky preukaz, podľa toho sa musí správať. So všetkou zodpovednosťou a vážnosťou.

Náš festival na získanie pomyselného občianskeho preukazu nemusel čakať tak dlho. „Občianku“, alebo ak chcete značku kvality získal už hneď po svojom 1. ročníku. Dodnes mi znejú v ušiach slová vtedajšieho predsedu poroty: Festival A. Jurkovičovej nie je žiaden bojazlivý prvoročiak, ale sebavedomý mládenec. A takým je dodnes.

Za ten čas, za poldruha desaťročia sa celoslovenská divadelná prehliadka posunula o kus ďalej, obohatila ju ďalšia sprievodná akcia. A nielen to. V roku 2002 sa po prvýkrát nášho festivalu zúčastnili Slováci zo zahraničia – Srbska.

V tom istom jubilejnom - V. ročníku sme po prvýkrát priročili i k udeľovaniu prestížneho ocenenia pre ženu - herečku. Premiérovo Kvet Tálie

získala pani Katarína Kolníková. Odvtedy sa jeho odovzdávanie stalo neodmysliteľnou súčasťou novomestskej divadelnej prehliadky.

Vo foyer mestského kultúrneho strediska doteraz pribudlo desať tabuliek s menami a autogramami významných slovenských herečiek. Prvú desiatku začala pani Katarína Kolníková a zavŕšila ju herečka Emília Vášáryová. Novú desiatku ocenených herečiek v tomto roku začne pani Eva Rysová. To už vieme. Nateraz však veľkou neznámou je, ktorý z účastníkov získa najvyššie ocenenia - titul laureáta festivalu a cenu za najlepší ženský herecký výkon. Rozhodne sa o tom medzi deviatimi účastníkmi festivalu. Sú medzi nimi dva divadelné súbory zahraničných Slovákov, niekoľkí starí festivaloví harcovníci, nechýbajú nováčikovia ani domáci reprezentant.

Nuž, počkajme si na výsledok. Ale už teraz je jasné, že zvíťazí – divadlo.

PhDr. Alexander Koreň, riaditeľ festivalu

PREDSTAVUJEME ÚČASTNÍKOV FESTIVALU

SDOS pri MsKS NOVÉ MESTO NAD VÁHOM.

Tália v Novom Meste nad Váhom, dejisku festivalu, má vyše 140 rokov (presne 142). V r. 2010 oslávila 140. výročie, keď v roku 1870 sa v našom meste hrala Podolského fraška: Kocúrkovský bál. Novomestské divadlo má svojich pokračovateľov i v súčasnosti. SDOS tvoria: DSD Javorina, MDS Javorinka, DDS Javorinčatá, bábkársky DS Javorinčiatka a Poetický súbor SDOS.

Na jubilejnom – XV. festivale sa domáca divadelná scéna predstaví hrou F. G. Lorcu: **DOM BERNARDY ALBY**.

S rovnakou hrou sa pred 15 rokmi o titul laureáta na premiérovom ročníku novomestskej divadelnej prehliadky v roku 1998 uchádzal MDS Javorinka.

Tentoraz na Lorcovu hru SDOS spojila sily a Dom Bernardy Alby v réžii Márie Kubovicovej a Š. Psotného spoločne našťudovali DS dospelých a mládežnícky DS.

DS KUS ZVOLEN KULPÍN, SRBSKO. Prvé stopy spolku siahajú k augustu 1948. Neskôr v 60. rokoch spolková činnosť zanikla. Obnovená bola pred 40 rokmi. 5. februára 1972 sa znovuzrodilo Kultúrno – umelecké stredisko Zvolen v Kulpíne. 26. decembra 1971 spolok uskutočnil prvý celovečerný program spevov, tančov a divadelnej jednoaktovky pod názvom Tá kulpínska vež.

Ešte dlhšiu tradíciu ako Kultúrno - umelecký spolok Zvolen v Kulpíne má tamojšie divadlo. Prvé hrané divadelné predstavenie v Kulpíne sa hralo pred 108 rokmi. Jedným zo zakladateľov dnešnej kulpínskej Tálie je kulpínsky rodák Michal Babiak, ktorý už dve desaťročia žije na Slovensku, jeho pokračovateľom bol ďalší Kulpínčan Ján Chalupka, ktorý sa tiež presťahoval na Slovensko. S touto dvojicou DS KUS Zvolen spolupracuje najviac. Súbor patrí medzi najproduktívnejšie divadelné telesá vo Vojvodine.

Na novomestských divadelných doskách sa predstaví hrou M. Babiaka: **FRAJERČINA NA TRETEJ ULICI** podľa románu Ch. de Laclosa: Nebezpečné známosti.

DS DOSPELÝCH NAPIŠTE SI VÝPOVEĎ POVAŽSKÁ BYSTRICA. Festivalovým nováčikom je divadelné teleso skutočne s netradičným názvom.

Na novomestských divadelných doskách

sa predstaví hrou členky považsko – bystrického súboru Anny Jančovej. Ide o monodrámu **POSLEDNÉ ŽELANIE**, ktorá vznikla na námiet poviečky Gilesa Smitha: The Last Requests.

Divadelný súbor sa vo svojich inscenáciách venuje aktuálnym spoločenským i súkromným témam. Pri tvorbe scenára súbor zvyčajne vychádza z literárnej alebo filmovej predlohy, ktorú veľmi skoro opúšťa a prispôsobuje na mieru svojim členom.

Rovnako je to i v prípade monodrámy **Posledné želanie**, v ktorej sa A. Jančová zaoberá (ne)smrteľnou témou – jedlom.

Hlavná a jediná postava, kuchárka pani Derková, hodnotí dianie vo svojom okolí cez optiku svojich hrncov...

DIVADELNÉ ŠTÚDIO PRI DOME MATICE SLOVENSKEJ SPIŠSKÁ NOVÁ VES vzniklo v marci 2006. V čarovnom podkroví meštianskeho domu sa stretávajú deti od šesť rokov až po vysokoškolskú mládež. Táto malá divadelná škola poskytuje priestor na sebarealizáciu v oblasti dramatického umenia tak deťom, ale aj dospelým.

V roku 2010 sa tu skupinka žien - odnož DS Hviezdoslav - rozhodla založiť čisto ženskú scénu – Divadlo na opátkoch. **ŽENA BOMBA** je jej prvým titulom.

Novinárka v hotelovej izbe končí svoju reportáž o samovražedných atentátničkách v nemenovanej krajine. Jej myšlienky v reportáži o osudoch žien, ktoré svoj život kruto ukončili, sú pretkávané príbehom jednej, ktorá sa na tento strašný čin pripravuje.

Táto síce prislíná a tabuizovaná téma má čo povedať nielen ženám.

TRENČIANSKE HRADNÉ DIVADLO (THD) počas svojej 10 - ročnej histórie uviedlo 16 celovečerných predstavení a niekoľko príležitostných pásiem. V čase svojho zrodu bolo jediným divadlom v Trenčíne. Po prvých piatich rokoch existencie THD významne zmenilo dramaturgiu a kladie vyšší dôraz na všetky zložky predstavenia od scénografie až po réžiu.

Prvé výsledky sa dostavili v podobe uznání na divadelných festivaloch. THD ich má na svojom konte niekoľko. V poslednom období spolupracuje s profesionálnymi umelcami. Medzi inými napr. so scénografkami Alenou Kobyľkovou (Pasca

na myši) a Eliškou Stankovou (Baltazár Banán), hudobníkmi Jánom Ančicom (Jednotkári), Samuelom Bánovcom a Ladislavom Žiškom (Baltazár Banán). THD pripravil niekoľko predstavení i pre deti (Mrázik, Legenda o svätom Mikulášovi, Baltazár Banán).

DS od začiatku vedú Zuzana Mišáková-Moravčíková (vedúca DS) a Miloš „Slemo“ Slemenský (zakladajúci člen). Réžiu najnovšieho predstavenia THD **MATKA** zverilo členovi súboru, študentovi réžie Matúšovi Bachyncovi. Na spracovaní klasiky cítiť pečať inovatívneho prístupu a predstavenie je napriek dátumu vzniku hry zaujímavé aj pre súčasného diváka.

KIS KYSÁČ, SRBSKO. V srbskom Kysáči s 5500 obyvateľmi majú vŕcný vzťah k divadlu. Svedčí o tom viacnásobná, dodajme, že i vavrínmi víťazstva ovenčená účasť na našom festivale.

Ochotnícke divadlo vojvodinských Slovákov KIS Kysáč pôsobí od roku 1993, no začiatky divadelníctva v Kysáči siahajú do roku 1881, kedy učiteľ Ján Mičátek urobil prvé detské predstavenie.

Oficiálne sa za úspešný začiatok ochotníckeho divadla považuje rok 1908, kedy Kysáčania urobili tri predstavenia: Kubo, Komédia bez zaľúbenia a Súboj na pivo.

Naš starý festivalový známy zavíta do Nového Mesta nad Váhom s hrou Dodá Gombára: **HUGO KARAS**. Patrí k divadelným hrám určeným dnešnej mládeži. Ponúka pohľad na mladých a na témy a problémy, ktoré u nich rezonujú. Zľahka sa dotýka okrem iného aj problému drog. Nastoľuje aj témy ako prvá láska, smrť a smútok, kamarátstvo, rodičia, vstup za prah dospelosti.

DS DAXNER TISOVEC. Ochotnícke divadlo v Tisovci má jedenapolstoročnú históriu. Prvé verejné divadelné predstavenie Palárikovej hry Drotár sa uskutočnilo 22. 4. 1860. Dnes sa DS Daxner venuje súčasnému činohernému divadlu s prvkami alternatívneho divadla.

Najnovšiu históriu píše od roku 1993, keď po štyroch rokoch pauzy obnovil činnosť s terajšími hercami a hrou Kliatba. Súbor sa s úspechom zúčastňuje regionálnych i celoštátnych prehliadok, kde získal rad ocenení, ako aj na festivaloch v Poľsku, Maďarsku, Srbsku a Česku. V roku 2000 generálny riaditeľ Národného osvetového centra udelil súboru Medailu D. G. Licharda.

V roku 2010 sa uskutočnili oslavy 150. výročia vzniku ochotníckeho divadla v Tisovci a DS

Daxner získal pri tejto príležitosti viaceré ocenení.

Vo februári súbor po minulooročnej komédii odpremiéroval trocha vážnejší kúsok od autora Vladimíra Hurbana Vladimírova: **ZÁVEJE**. S ním prichádza i na náš festival.

DIVADLO DINO HORNÁ STREDA. Z jeho domácej dielne pochádza hra **TICHO LIEČI**.

Komédia s trpkou trpkou prichuťou diváka zavedie do liečebne v Tatranskej Polianke, kde si skupinka „pestrofarebných“ ľudí prichádza liečiť nielen telo, ale hlavne dušu. Nájde tu frustrovaného arogantného revízora, tri gazdinky s ich smutno - smiešnymi osudmi, umeleckého zvärača hľadajúceho ženu, málo úspešného „plejboja“, strohú lekárku, usmievať sa sestričku a i.. Všetci zažívajú veselé i smutnejšie chvíle. Ich intímne spovede sú naplnené sladkou aj trpkou životnou skúsenosťou. Najvtipnejšie vyznievajú scény masáže, šantenie v bazéne, ako aj výstup na Slavkovský štít, kde nepríjemný revízor Pavol Brtko utrpí úraz a postupne mení charakter a prehodnocuje svoj doterajší život. Predstavenie vhodne umocňujú poeticko - melodicke pesničky.

Hra síce končí smutne (smrťou jedného z hrdinov), ale tiež s nádejou a posolstvom, že život je síce niekedy krutý a ťažký, ale má zmysel ho žiť a prežiť naplno.

HRIŇOVSKÉ DIVADLO HRIŇOVÁ. Myšlienka obnoviť existenciu Hriňovského divadla sa zrodila v Mestskej knižnici koncom roka 2000. Časom sa vykryštalizovalo pevné jadro. Začiatkom roka 2002 hriňovskí ochotníci našťudovali a odohrali svoju prvú inscenáciu. Išlo o hru Ferka Urbánka: **KAMENNÝ CHODNÍČEK**. Postúpili s ňou na 28. Zochovu divadelnú Revúcu. V priebehu rokov našťudovali viaceré inscenácie, s ktorými bodovali nielen u divákov.

Koncom roka 2010 založili občianske združenie pod názvom **OZ HRIŇOVSKÉ DIVADLO**. Divadlo tým získalo právnu subjektivitu.

Hriňovské divadlo každoročne organizuje medzinárodný festival divadla a umenia **HRIŇOVSKÉ DNI DIVADLA**.

Vlani divadlo odpremiérovalo novú hru **VŠETKO O ŽENÁCH** od najhrávanejšieho chorvátskeho dramatika Mira Gavrana, s ktorou sa bude uchádzať o festivalové vavriny i na novomestskom festivale.

JÚLIA PIAČKOVÁ: Z VLASTNÉHO UHLA POHĽADU

Jubilejný - XV. ročník Festivalu A. Jurkovičovej v rámci svojich sprievodných akcií predstaví výtvarnú tvorbu ďalšej úspešnej slovenskej umelkyne.

Júlia Piačková

je aktívna a cieľavedomá žena, ktorá obdivuhodne zvláda mnoho úloh súčasne. Je zamestnanou manželkou a matkou, ktorá v umelecky priaznivom a inšpiratívnom prostredí neúnavne tvorí (jej manželom je významný maliar a grafik Igor Piačka, nadaný žiak A. Brunovského).

J. Piačková sa venuje nielen maľbe a kombinovaným grafickým technikám, návrhom poštových známok, tvorbe ex libris a ilustráciám, ale nájde si čas aj na iné tvorivé aktivity. Píše poviedky, často s podtextom čierneho humoru a venuje sa aj kreslenému humoru. Zaraďuje sa tak medzi málopočetnú skupinu žien, ktoré vyvíjajú svoje aktivity v takmer výsostne mužskom teritóriu slovenského kresleného humoru. Práve vďaka umeniu kresliarskej skratky sa s jej tvorbou mohli stretnúť aj návštevníci Galérie P. Matejku na súťažnej prehliadke Novomestský osten.

Tentokrát autorka v našom meste predstaví ďalší rozmer svojej rozmanitej výtvarnej tvorby v podobe maliarskych diel, ale aj písaného slova.

Júlia Piačková sa narodila v roku 1961 v Hlohovci. Po štúdiu na Strednej priemyselnej škole textilnej v Brne istý čas pracovala ako textilná návrhárka v Maytexe v Liptovskom Mikuláši. Po absolvovaní Vysoké školy výtvarných umení v Bratislave na oddelení textilu (prof. Milan Rašla a prof. Elvíra Antalová) bola výtvarníčkou v gobelínovej dielni v Umeleckých remeslách (1987 – 1988). V ďalšom období (1989 – 1990) sa spolupodieľala na výtvarnej realizácii gobelínu pre kanceláriu prezidenta na Bratislavskom hrade. Od roku 1992 pedagogicky pôsobila na SOU v Pezinku, kde zároveň žije a tvorí. V súčasnosti tam vyučuje na výtvarnom odbore ZUŠ.

Umelkyňa sa zúčastnila kolektívnych výstav v SR, ČR, Turecku, Belgicku, Brazílii, Taliansku,

Portugalsku, Poľsku, Japonsku, Francúzsku, Španielsku, Austrálii, JAR a i. Od roku 2000 samostatne vystavovala v Pezinku, Trnave, Bratislave, Nitre, Prešove, Žiline, Snine, tiež v českých mestách Rudnice a Mladá Boleslav.

J. Piačková vidí svet z vlastného uhla pohľadu. Jej nefiguratívne impresie i figurálne kompozície, ktorými sa prezentuje, majú v sebe niekoľko paralel, ktoré vnášajú do jej tvorby tematickú rôznorodosť, materiálovú variabilitu i maliarsku mnohofarebnosť. Ako vyštudovaná textilná výtvarníčka komponuje svoje diela aj s porozumením k tejto výtvarnej disciplíne. Našla si svoj osobitý výtvarný jazyk, v ktorom popri maľbe a grafike majú svoje miesto ďalšie výtvarné techniky ako koláž či asambláž. Prostredníctvom prírodných a textilných prvkov (mušle, kamienky, piesok, nite, stuhy, čipky, korálky...), ktoré sa v jej tvorbe objavujú, hľadá ten správny impulz pre vyjadrenie svojich zámerov.

Popri figurálnych kompozíciách v jej výtvarnom priestore rovnocenné miesto patrí aj prírode. Jej časové i priestorové premeny sa pre autorku stali významnou inšpiráciou. Prírodné impulzy a zaujatie živlami - dňom a nocou, vodou a vzduchom, ročnými obdobiami či mesiacmi v roku sa stávajú súčasťou a potvrdením večného kolobehu života. S pocityvými a vzťahovými reflexiami sa stretávame aj v jej figurálnych kompozíciách s dominujúcimi ženskými postavami, často unášanými vírom vzdušného vesmírneho nekonečna, alebo sa ponárajú do magických morských vôd, ktoré vo svojej oslobodzujúcej neobsiachnuteľnosti pohltnú všetky úvahy a myšlienky.

V tom primárnom pociť beztláže autorka akcentuje slobodu tvorby, ktorej podoby celkom prirodzene patria do jej tvorivého sveta. Je to zväčša náhoda, ktorá sa stáva významným prvkom farebnej i tvarovej rozmanitosti. Chuť experimentovať s kompozíciou, textilnými, prírodnými materiálmi či farbou prináša nové impulzy a výtvarné variácie.

Jej výrazná maliarska mnohofarebnosť pripomína rozkvitnutú záhradu. Výstava, ktorá rozžiari výstavné priestory, určite prinesie pozitívne emócie a radosť do duše divákov.

Ela Porubánová, kurátorka výstavy a odborná pracovníčka GMAB v Trenčíne